

รายงานสรุปผู้บริหาร

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากร
ในอุตสาหกรรมพลาสติก เพื่อรองรับการเป็น
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

เสนอ
กรรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

โดย
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มิถุนายน 2559

รายงานสรุปผู้บริหาร

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมพลาสติกเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นโครงการนำร่องของสมาคมอุตสาหกรรมพลาสติกไทย เพื่อกำหนดแนวทางสร้างความพร้อมให้กับผู้ประกอบการพลาสติกทุกกลุ่มและพัฒนาศักยภาพให้กับบุคลากรในอุตสาหกรรมพลาสติกรองรับการแข่งขันภายใต้ AEC ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งสนับสนุนนโยบายยุทธศาสตร์ของภาครัฐที่ต้องการให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมรองรับผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรี และมีความสอดคล้องกับนโยบายเสริมสร้างความสามารถผู้ประกอบการสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกระทรวงพาณิชย์

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. เพื่อให้ผู้ประกอบการภายในประเทศได้ศึกษาแนวทางด้านนโยบายการผลิต การตลาด และทิศทางการเชื่อมโยงทางธุรกิจเครือข่ายของประเทศคู่แข่งและมีข้อมูลในเชิงลึกที่สามารถนำมาประเมิน และพัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้ในแต่ละกลุ่มผู้ผลิต
2. เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ผู้ประกอบการ และบุคลากรได้ศึกษาและเพิ่มเติมความรู้ทางเทคโนโลยี เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและยกระดับให้เป็นแรงงานมีฝีมือและนำไปประยุกต์กับการผลิตในการเพิ่มมูลค่าสินค้า
3. เพื่อศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ประกอบการต่างประเทศในเชิงลึกหลังความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนมีผลบังคับใช้ โดยเฉพาะประเทศคู่ค้าสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวรวมถึงการรู้สถานะการแข่งขัน จุดอ่อนและจุดแข็งของสินค้าในแต่ละกลุ่มเพื่อรองรับผลกระทบจาก AEC

การดำเนินงานของโครงการนี้ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ส่วนหลักตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่

ส่วนแรก การรวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมพลาสติกไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการเชื่อมโยงทางธุรกิจ ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นข้อมูลวิเคราะห์ความต้องการด้านการอบรมและพัฒนาในโครงการ และอีกส่วนเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ประกอบการ บุคลากร และผู้สนใจทั่วไปรับทราบอย่างกว้างขวาง ผ่านกิจกรรมและช่องทางต่างๆ ของโครงการ

ส่วนที่สอง การเพิ่มศักยภาพให้ผู้ประกอบการและบุคลากรในรูปแบบการอบรมและพัฒนา ดำเนินการผ่านกิจกรรม 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ความต้องการอบรมบุคลากร (Training needs analysis) (2) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและการถ่ายทอดความรู้ และ (3) การประเมินผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ส่วนที่สาม การศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ประกอบการต่างประเทศในเชิงลึก ในรูปแบบของการสำรวจวิจัยข้อมูลองค์กร และหน่วยงานในต่างประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติก 2 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่นและไต้หวัน

นอกจากนี้ โครงการได้ดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ของโครงการ (www.tpia.org/NewProject/) และเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของสมาคม เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโครงการและใช้เป็นสื่อกลางกับผู้ประกอบการ และการจัดประชุมสัมมนา ประเมินผลและรายงานผลการศึกษาวิจัยเพื่อถ่ายทอดความรู้รวม 5 ครั้ง มีผู้เข้าสัมมนารวม 368 คน

ข้อมูลเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการและบุคลากรที่ได้จากการรวบรวมผ่านการทบทวนวรรณกรรม การจัดประชุมระดมสมองกลุ่มย่อย และการสำรวจในประเทศ (แบบสอบถามและสัมภาษณ์) นำไปสู่การวิเคราะห์ความต้องการด้านการอบรม (Training needs analysis) เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ประกอบการและบุคลากรที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมพลาสติกไทย ทำให้ได้หลักสูตรอบรมผู้ประกอบการและบุคลากร ทั้งทางด้านเทคนิคและบริหาร จำนวน 6 หลักสูตร ประกอบด้วย

1. หลักสูตรระดับต้น (งานเป่า) และเป็นกลุ่มนำร่อง ภายใต้หัวข้อ “พลาสติกและกระบวนการขึ้นรูป”
2. หลักสูตรระดับต้น (งานฉีด) ภายใต้หัวข้อ “กระบวนการฉีดพลาสติกและเทคนิคการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น”
3. หลักสูตรระดับกลาง (งานฉีด) ภายใต้หัวข้อ “งานฉีดพลาสติกและแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น”
4. หลักสูตรระดับต้นและกลาง (งานอัดรีด) ภายใต้หัวข้อ “งานอัดรีดพลาสติก (ระดับต้นและกลาง)”
5. หลักสูตรระดับสูง (งานเป่าและงานฉีด) ภายใต้หัวข้อ “เทคนิคการแก้ไขปัญหาและการควบคุมคุณภาพในงานพลาสติก (ระดับสูง)”
6. หลักสูตรผู้บริหารรุ่นใหม่ ภายใต้หัวข้อ “การพัฒนาผู้บริหารรุ่นใหม่เพื่อนำการเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรมพลาสติกไทย”

จากนั้นจึงได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรข้างต้น มีผู้ประกอบการและบุคลากรจากสถานประกอบการทั่วประเทศ แสดงความสนใจสมัครเข้ารับการอบรมและพัฒนาในโครงการนี้เป็นจำนวนมาก และโครงการได้ดำเนินการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมตามแนวทางที่กำหนดไว้จำนวน 119 คน (เป้าหมายคือ 112 คน) ทั้งนี้ ความสำเร็จของการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการของโครงการนี้ ส่วนหนึ่งมาจากความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี ในด้านบุคลากร (ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา) สถานที่จัดอบรม และอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการ

อบรมภาคปฏิบัติจากภาควิชาวิศวกรรมวัสดุและโลหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (คลองหก) จ.ปทุมธานี

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายใต้โครงการนี้ เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้สนใจสมัครเข้ารับการอบรม การมีส่วนร่วมในระหว่างอบรม และการประเมินการอบรม (ก่อนและหลัง) พบว่า บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ในแง่ที่ผู้ประกอบการสามารถยกระดับความรู้และวิสัยทัศน์ เพื่อรองรับการแข่งขันที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นจากกระแสการเปิดเสรีทางการค้าที่กำลังเป็นทิศทางสำคัญของโลก ในส่วนของบุคลากร (ผู้ปฏิบัติงาน) การอบรมในโครงการนี้ ช่วยเติมเต็มความรู้ทางวิชาการมากขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานตามที่สถานประกอบการและอุตสาหกรรมโดยรวมต้องการ นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการผลิตและการแข่งขันของอุตสาหกรรมพลาสติกในภาพรวมได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างหลักสูตรและวิธีการจัดอบรมของโครงการนี้ สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการจัดอบรมให้แก่ผู้ประกอบการและบุคลากรของอุตสาหกรรมพลาสติกทั่วประเทศได้เป็นอย่างดี เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพตนเองให้สูงขึ้น รองรับการแข่งขันที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะสถานประกอบ SMEs ในส่วนภูมิภาค ซึ่งจำนวนมากมีข้อจำกัดด้านเงินทุนและเวลา ทำให้ไม่อาจส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในส่วนกลาง ส่งผลให้การอบรมบุคลากรขาดความต่อเนื่อง เกิดช่องว่าง (Competency gap) ของการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานและศักยภาพของผู้ประกอบการ และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกของประเทศโดยรวม

นอกจากนี้ การดำเนินการด้านการพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรของอุตสาหกรรมพลาสติกไทยต่อเนื่องภายหลังสิ้นสุดโครงการนี้ ควรเน้น 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก ควรปรับโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติของอุตสาหกรรมพลาสติกที่มีอยู่และคาดว่าจะพัฒนาเพิ่มเติมในอนาคต เพื่อให้บุคลากรที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรต่างๆ มีความรู้และทักษะฝีมือแรงงานตรงตามข้อกำหนดของมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นการยกระดับฝีมือแรงงานให้กับอุตสาหกรรมพลาสติกของประเทศโดยรวม และเป็นการยกระดับรายได้บุคลากรให้สูงขึ้นสอดคล้องกับระดับฝีมือแรงงาน และประเด็นที่สอง สมาคมอุตสาหกรรมพลาสติกไทยและสถาบันพลาสติก ควรประสานความร่วมมือเพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและทักษะฝีมือแรงงาน (ผู้ปฏิบัติงาน) ตามโครงสร้างหลักสูตรดังกล่าว ให้กับสถานประกอบการทั่วประเทศ โดยเฉพาะสถานประกอบการกลุ่ม SMEs ในส่วนภูมิภาค